

ΗΘΙΚΩΝ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΩΝ

и началото на края или на терминологичното битие на думата

Πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος, ὁμοίως δὲ πράξις τε καὶ προαίρεσις, ἀγαθοῦ τινὸς ἐφίεσθαι δοκεῖ· διὸ καλῶς ἀπεφήναντο τὰ γαθόν, οὗ πάντ' ἐφίεται. διαφορὰ δὲ τις φαίνεται

τῶν τελῶν· τὰ μὲν γὰρ εἰσιν ἐνέργειαι, τὰ δὲ παρ' αὐτὰς ἔργα τινά. ὧν δ' εἰσὶ τέλη τινὰ παρὰ τὰς πράξεις, ἐν τούτοις βελτίω πέφυκε τῶν ἐνεργειῶν τὰ ἔργα. πολλῶν δὲ

πράξεων οὐσῶν καὶ τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν πολλὰ γίνεται καὶ τὰ τέλη· ἰατρικῆς μὲν γὰρ ὑγεία, ναυπηγικῆς δὲ πλοῖον, στρατηγικῆς δὲ νίκη, οἰκονομικῆς δὲ πλοῦτος.

1095 α15

Λέγομεν δ' ἀναλαβόντες, ἐπειδὴ πᾶσα γνῶσις καὶ προαίρεσις ἀγαθοῦ τινὸς ὀρέγεται, τί ἐστὶν οὗ λέγομεν τὴν πολιτικὴν ἐφίεσθαι καὶ τί τὸ πάντων ἀκρότατον τῶν πρακτῶν ἀγαθῶν.

ἐπιστήμη (истинско научно, знание) - δόξα ² субъективно знание

т.е. мнение

ἐπιστήμη – организирано знание – наука

ἐπιστήμη (теоритично знание) – πρακτικὴ, ποιητικὴ

ἐπιστήμη

πρακτικὴ - πράξις

ποιητικὴ - τέχνη

θεωρητικὴ - θεωρία
μαθηματικὴ φυσικὴ

θεολογικὴ

πράξις - когато действията са следствие на *προαίρεσις*, те могат да бъдат определяни като морални и не и така да бъдат предмет на *πρακτικеското знание* т.е. *етика* и *политика*

προαίρεσις - *обмислен избор*, *предхождан* и *обоснован на интелектуалния акт на βουλεύσις* а доколкото е предхождан от *διαίρεσις*, той е по-скоро *преценка* околкото *избор*

διαίρεσις - според логиката на Аристотел *част от прогреса от рода към вида* – *диалектичното изследване, което има за обект експликацията на онтологичните реалности които биват схващани от размишлението – λογισμός*

ποιητικὴ ἐπιστήμη - точният термин използван от Аристотел за *приложното* знание е *τέχνη* (В контекста на *ποιητικὴ τέχνη* следва да бъде разбирано и (частично запазеното съчинение) *Поетика*) т.е. целта на *πρακτικеското* знание е това което (може да) се прави – целите и резултатите на човешките решения да действуват т.е. действието, дейността, *благоденствието*, а не *размишлението* или *познанието*. Целта е с други думи *определен вид поведение*, начин на живот, а не *разбиране*,

ἐνέργεια ³ *инновация* на Аристотел и съответствуваща на концепцията на *δύναμις* - *способността* на нещо да бъде друго, различно от това, което е, *ἐνέργεια* е функционирането на способността, нейното осъществяване и актуализация (обикновено съпроведено от *удоволствие*). metaph. 1072 b28 ἢ γὰρ νοῦ ἐνέργεια ζωή, ἐκεῖνος δὲ ἢ ἐνέργεια· ἐκεῖνος δὲ ἢ ἐνέργεια· ἐνέργεια δὲ ἢ καθ' αὐτὴν ἐκείνου ζωὴ ἀρίστη καὶ αἰδίου. φαμὲν δὲ τὸν θεὸν εἶναι ζῶον αἰδίου ἀριστον, ὥστε ζωὴ καὶ αἰῶν συνεχῆς

ἔργον - продукт, функция, *това, което е направено*, но във *φιλοσοφията 1* *дейност* на нещо и *2* *продукта* на *на тази дейност*. Аристотел

често отбелязва тази разлика , която го довежда до заключението, че някои дейности имат като своя цел **τέλος** продукт (не задължително *обект* - чест пример е здравето като **ἔργον** на медицината) , докато други имат като **τέλος** самата дейност , което е и в основата на аристотеловото деление между дейността като **ποίησις** – продукция и **πράξις** дейност

Разликата е в това , че в **ποίησις** ή **ἐνέργεια** е в нещото, което се прави , докато в **πράξις** се осъществява самия вършител ,**ἔργον** е функцията на способността (**δύναμις**) и нейното завършване, осъществяване (**τέλος**). Така състоянието на функциониране (**ἐνέργεια**) води до състояние на завършване (**ἐντελέχεια** - дума създадена вероятно от Аристотел и използвана като синоним на **ἐνέργεια**